

[Formanden.]

I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om beskatningen af medlemmer af investeringsforeninger.

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for Grønland, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov for Grønland om børns retsstilling og

forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje i Grønland.

I skrivelse af dags dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i aktieselskabsloven og

forslag til lov om ændringer i beværterloven.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om opførelse af skoler under statens åndssvageforsorg og

forslag til folketingsbeslutning vedrørende den af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1960 vedtagne konvention nr. 115 om beskyttelse af arbejdere mod ioniserende stråling.

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for kulturelle anliggender, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om statens overtagelse af den selvejende institution Erhvervsarkivet.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Undervisningsministeren (Helweg Petersen): Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om folkeskolen.*

Da bemærkningerne til lovforslaget er ret udførlige, skal jeg indskrænke mig til her i korthed at redegøre for, at der allerede få år efter skolereformen i 1958 kan være grund til at søge folkeskoleloven ændret på ny.

De ændringer, der blev gennemført i 1958, var jo udtryk for ønsket om en ny skolestruktur og en ligestilling mellem landsbyskolen og skolen i byerne.

Det lovforslag, der nu foreligger, kan i det hele ses som en videreførelse og udbygning af disse principper og som en ajourføring af loven på enkelte punkter, hvor der fra skolemyndighedernes side og fra anden side har været fremsat stærke ønsker herom.

Et af lovforslagets formål er således at skabe grundlag for at imødekomme kommunale ønsker om oprettelse af klasser for 10. skoleår i tilslutning til 8. hovedskoleklasse og 9. klasse. Disse ønsker må bl. a. ses på baggrund af, at den nugældende lov åbner mulighed for en 10-årig skolegang, men kun for de elever, der føres frem til realeksamen efter at have gennemgået den 3-årige realafdelings ældste klasse.

Selv om det efter loven i dag er muligt for elever, der har gennemgået 8. hovedskoleklasse og 9. klasse, at fortsætte i realafdelingen — hvis de har forudsætninger derfor — eller i ungdomsskolen, synes det ikke tilstrækkelig begrundet at afskære de kommuner, hvor der måtte være ønske derom, fra at give disse elever en videregående undervisning inden for folkeskolens rammer på det grundlag, der er lagt i 8.-9. klasse.

Jeg vil gerne understrege, at det ikke er hensigten fra ministeriets side at forcere udviklingen frem med hensyn til etablering af et 10. skoleår. Det er — som anført — alene opgaven at give de kommuner, hvor der er et udtalt behov derfor, adgang til at etablere den ønskede undervisning også inden for folkeskolens rammer.

I sammenhæng med indførelsen af det 10. skoleår på folkeskolens almene linje står forslaget om at åbne mulighed for anvendelse af talkarakterer ved de afgangsprøver, der efter loven, som den blev udformet i 1958, kan afholdes ved udgangen af 8. hovedskoleklasse og 9. klasse, og som naturligvis også skal kunne danne afslutningen i en eventuel 10. klasse. Vi har i læseplansudvalget og i ministeriet meget nøje overvejet betydningen af en ændring på dette punkt og er efter indgående drøftelser nået til den erkendelse, at det ikke vil være muligt at give den almene skoleafdeling den placering, som loven har tilsigtet, medmindre der bliver mulighed for i det enkelte tilfælde at anvende lignende vurderingsudtryk som ved realeksamen.

[Undervisningsministeren.]

Et andet særligt punkt, på hvilket vi har ment at burde imødekomme de ønsker, der har været fremme om en udbygning af folkeskolen, er forslaget om en forsøgs-mæssig indførelse af børnehaveklasser. Formålet med sådanne klasser er jo at forberede børnene til den egentlige skolegang ved at beskæftige dem på selve skolen i det sidste år, før de optages i første klasse. Der har jo i adskillige år været udført et værdifuldt arbejde på dette område ved skolevæsenet i Esbjerg. Som lovens indskrivningsbestemmelser nu er affattet, er der imidlertid ikke mulighed for at godkende sådanne klasser for børn under 6½ år.

Jeg finder det ønskeligt, at der gennem en udvidelse af forøgsparagraffen åbnes mulighed for, at kommuner, som ønsker det, inden for denne bestemmelses rammer kan tage et arbejde op på dette felt med oprettelse af forberedende klasser for børn i det sidste år før skolealderen.

Lovforslagets øvrige punkter kan i alt væsentligt ses ud fra ønsket om en ajourføring af mere teknisk karakter. Dette gælder også de foreslåede ændringer om undervisning af syge og invaliderede børn og om vederlagsfri undervisning i private real-skoler.

Loven om vederlagsfri undervisning fra 1954 indførte jo det princip, at også elever, der var ude over den undervisningspligtige alder, skulle have adgang til vederlagsfri undervisning, og i overensstemmelse hermed blev der i 1958 optaget bestemmelser i folkeskolelovens § 3 om kommunernes forpligtelser i så henseende over for de børn, der søger undervisning i andre kommuner end deres egen. De nugældende bestemmelser i lovens § 51 om undervisning af svagelige børn, der ikke eller kun ved iværksættelse af særlige befordringsordninger kan søge skole, er imidlertid fortsat begrænset til at gælde undervisningspligtige børn. Forslaget går i hovedtrækkene ud på, at denne begrænsning bortfalder, og at der herefter for hele dette områdes vedkommende ydes statsrefusion af lærerløn- og befordringsudgifterne efter de sædvanlige regler. Forslaget om en udvidelse af kommunernes forpligtelser med hensyn til elever, der undervises i private skolers realafdelinger, er ligeledes begrundet i det al-

mindelige og for længst anerkendte princip, at intet barn af økonomiske grunde bør være afskåret fra en videregående skoleuddannelse.

Forslaget om en udvidet adgang til at yde statstilskud til skolebyggeri er først og fremmest en konsekvens af den pædagogiske udvikling, der har fundet sted på det ved 1958-loven skabte nye grundlag. Værkstedsundervisningen i folkeskolens almene afdeling kræver rummelige og vel udstyrede lokaler; undervisningen i naturlære bør også ved skoler uden realafdeling — men f. eks. med 8. hovedskoleklasse og 9. klasse — kunne foregå i særligt dertil indrettede lokaler, og endelig kan det ved visse store skoler være velbegrundet, at der indrettes en svømmehal i stedet for en anden eller tredje gymnastiksal. Staten bør efter min opfattelse støtte kommunernes bestræbelser for også på det bygningsmæssige område at skabe tidssvarende rammer om undervisningen.

Med disse bemærkninger indstiller jeg hermed lovforslaget til det høje tings villige behandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Nævningers og domsmænds udtagelse).

Det foreliggende forslag betyder i første række en væsentlig forenkling af reglerne om nævningers og domsmænds udtagelse. I dag sker udtagelsen til retternes nævninge- og domsmandslistor på den måde, at et udvalg på fem medlemmer — grundlisteudvalget — hvert år udarbejder en grundliste, hvorefter et andet fem mands udvalg — årslisteudvalget — ved lodtrækning mellem de på grundlisten optagne udtager de personer, der skal optages på retternes lister. Forslaget forlænger listernes gyldighedsperiode, således at der kun skal udarbejdes nye lister hvert fjerde år. Grundlisteudvalgene bevares, medens årslisteudvalgene afskaffes, således at deres opgave henlægges til landsrettens præsident.

Som nævnt bibeholdes grundlisteudvalgene, men der sker dog en ændring i udvalgenes sammensætning. I dag består udvalgene af 1 af landsrettens præsident udnævnt medlem, 1 af vedkommende under-